
LILLEMOR LINDBERG:

ATT SKAPA 200 000 NYA JOBB

Få har åstadkommit en sådan debatt som universitetslektorn i nationalekonomi vid Lunds universitet, Anne-Marie Pålsson då hon lanserade sitt förslag om avdragsrätt för hjälp i hemmen. Nu har hon givit ut en bok om detta ämne tillsammans med fil dr Erik Norrman. Denne står för det avsnitt i boken som reder ut de skattemässiga konsekvenserna av förslaget.

Den grundläggande idén är, att hushåll skall betraktas som företag och hemarbete därmed som en avdragsgill produktionskostnad. Inkomster och in-tjänade sociala förmåner skall kunna fördelas mellan olika personer – t ex mellan makar, men också mellan dem och personer som anställs för att hjälpa till i hushållet. Som avdragsbar kostnad skall t ex utgifter för städning, barnpassning och gräsklippning räknas.

Förvärvsfrekvensen bland kvinnor är i Sverige lika hög som bland män och andelen sysselsatta småbarnsmammor extremt hög. 75 procent av alla kvinnor med något barn i åldern 0–6 år är yrkesarbetande. Att det skulle finnas ett behov

av en "vit" marknad för hemarbete kan det därför inte råda något tvivel om. Men det gäller inte bara småbarnsföräldrar utan alla åldersgrupper, t ex pensionärer som behöver mer hjälp än hemtjänsten kan ge. Inte minst tonårsföräldrar, vars föräldrar börjar bli gamla och sjuka, upplever ständigt hur de inte räcker till.

Begränsat ansvar

Anne-Marie Pålsson understryker också, att ett system med avdragsrätt för hemarbete måste göras generellt för att undvika missbruk. De som anställer en hjälp i hemmet ikläder sig ett begränsat arbetsgivareansvar och den anställde får social trygghet. Denna betalas emellertid inte av skattemedel. Arbetsgivaren delar i stället med sig av sina sociala förmåner.

Det nuvarande skattesystemet är progressivt och baserat på individens inkomst. Familjens sammanlagda nettoinkomst påverkas därför av hur inkomsterna före skatt fördelas mellan makarna. Inga incitament till ökat yrkesarbete finns.

Pålssons förslag innebär det motsatta. Bruttoinkomsterna delas upp frivilligt mellan makarna, vilket får till följd att familjens disponibla inkomster kan maximeras.

Finns det en marknad för hemarbete? Anne-Marie Pålsson och Erik Norrman. SNS Förlag 1994.

Skattekilarna elimineras och "svart" arbetskraft blir "vit". Sist men inte minst skulle många arbetslösa kunna få arbeten inom denna sektor.

200 000 nya jobb

På den "vanliga" arbetsmarknaden finns det cirka 3,5 miljoner heltidsarbeten. Pålsson uppskattar att cirka 45 procent av allt arbete utförs i hemmen, vilket motsvarar 2,7 miljoner heltidsarbeten. Om bara 5 procent av hushållen skulle anställa någon, innebär detta 200 000 nya arbeten, vilket motsvarar hela antalet arbetslösa ungdomar.

Förslaget får en genomgripande skattemässig granskning av Erik Norman. Han konstaterar att skattemässiga avdrag för hemarbete leder till att skattesystemet blir mera rättvist. Detta var ju en av utgångspunkterna för reformeringen av det gamla skattesystemet.

Hur kommer det sig då att Anne-Marie Pålssons förslag motarbetas så ivrigt inte bara från vänsterhåll? Förklaringen är naturligtvis att det utmanar den svenska modellen. Trots att det löser många problem och sänker samhällets kostnader måste det följaktligen bekämpas och mis-

stänkliggöras då det hotar den offentliga sektorn.

Att även en del borgerliga stämmer in i den kören är beklagligt och tyder på att det socialdemokratiska problemformuleringsmonopolet fortfarande sätter spår.

Egentligen borde det ju vara självklart att alla skall kunna utnyttja sin kompetens fullt ut. Inte minst ur jämställdhets-synpunkt är det paradoxalt att den kvinnliga direktören – och den manlige dito – får låta företaget betala sekreterarens lön, medan samma person inte får dra av kostnaderna för hemhjälp och därför måste gå ner i arbetstid.

Revolutionerande tankegångar

Idéer som motarbetats under decennier har under de senaste åren plötsligt visat sig vara gångbara även hos socialister. Konkurrens har blivit accepterat och socialdemokraterna talar t ex varmt om att de kommunala skolorna skall få profileras.

Vem vet, om några år kanske Anne-Marie Pålssons förslag blir lika accepterat?

Tills dess borde många läsa hennes och Erik Normans bok och sätta sig in i de revolutionerande tankegångarna.